

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported** (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

203

5-87

203

5-87

124b

2

ՅՈՅՅԷ

Ա Ս Տ Ո Ւ Ծ Ո Յ

203
8-87

ՅՈՅՅԲ

Ա. ՍՏՈՒԾՈՅ

200

2613-ՅՈ ՇՈՒԷՐ ՏՂԱՅՈՅ

(1004 / 6749)

ՎԵՆԵՏԻԿ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԻԻԹԱՐԵԱՆՑ

1886

20528-60

36900 ա. հ.

137 - ՎՐ

Յ Ո Յ Յ Ք

Ա. Ս Տ Ո Ւ Ծ Ո Յ

Ա.

Փառք տանք Աստուծոյ, վասն զի մեծ է. Աստուած ամէն տեղ է, ամէն բան կը տեսնէ. օրհնենք զԱստուած, վասն զի ամենակարող է:

Ամէն բան Աստուած է ստեղծեր. աւրեւ՝ օրուան իշխելու համար, լուսինը՝ գիշերուան լոյս տալու համար:

Կէսն՝ որ ովկիանոսին ալեքները կը պատռէ, փիղն՝ որ լեռներու վրայ կը

ԱՅ

վազվեղէ, ու գեանին երեսը սողացող որ-
դըն, ամէնն ալ Աստուծոյ ստեղծուած-
ներն են:

Թուջուններն կանանց ճիւղերու վրայ
ճըւճըւալու ատեն՝ Աստուծոյ գովեստ
կ'երգեն. առուակն քարերու մէջ ֆըշ-
ֆշալով վազելու ատեն՝ Աստուծոյ ա-
նունը կ'օրհնէ:

Ես ալ Թէպէտ գեռ պղտի տղայ
մ'եմ, ես ալ փառք կու տամ Աստուծոյ:

Դեռ շատ տարի չէ որ ծներ եմ, ան-
կէ առաջ՝ լեզուս կապուած էր. Թէ Աս-
տուած կայ՝ և ոչ զայն գիտէի. բանի
մ'ալ չէի կրնար խելք հասցընել: Հիմա
որ կրնամ խօսիլ, պէտք է որ իրեն
փառք տամ. իր բարու թիւնները կրնամ
ճանչնալ, պէտք է որ բոլոր սրտով զին-
քը սիրեմ:

Թող կանչէ զիս Աստուած, պատ-
րաստ եմ ետեւէն երթալու. հրամայէ
ինծի, մէկէն կը հնազանդիմ:

Փանի որ մեծնամ՝ աւելի պիտի սո-
վբիմ զինքը փառաւորել ու իրեն ծա-
ռայել:

Բ

Հիմա որ աւելի մեծցեր եմ, ու իմ
հօրմէս սովբեցայ զԱստուած ճանչնալ,
քահանային պատարագը ու խրատները
լսեցի, կ'իմանամ որ Աստուած ստեղ-
ծեր է զիս՝ զինքը սիրելու ու իրեն ծա-
ռայելու համար: Ուրեմն պիտի սիրեմ
իմ ստեղծողս, ու պիտի չխպնիմ ամէն
ատեն իրեն պատիւ ու փառք տալու:

Գիտեմ որ Աստուած զիս աշխարհք
բերելէն վերջը՝ ազատեր է ան մեղքէն՝ ու-
րուն մէջ ձգեր էր զմեզ Ադամ՝ մեր
նախահայրը. զմեզ փրկելու համար՝ զըր-
կեր է իր միածին Որդին, որոյ հետ և
Հոգին սուրբ մէկտեղ մէկ են. Որդին
Աստուծոյ ծներ է ամենասուրբ Աս-

տուածածին կուսէն, որ է Թագուհի
երկնից և հրեշտակաց, ու մեր զօրա-
ւոր բարեխօսը:

Յիսուս Որդին Աստուծոյ՝ իր աս-
տուածային վարդապետութիւնը մարդ-
կանց սովորեցնելէն վերջը, ինքզինքը
մեր փրկութեանը համար զոհեր է՝ խա-
չին վրայ անարգաբար մեռնելով: Իրեք
օրէն յարութիւն է աուեր, քառսուն
օրէն վերջն ալ համբարձեր է յերկինս:
Բայց իր խաչին անդին զոհը անմահացը-
նելու համար՝ քահանայից իշխանու-
թիւն է աուեր՝ որ ամէն օր, ամէն տեղ
անոր յիշատակը ընեն սուրբ պատարա-
դով, ու ան ատենը կ'իջնայ խորանին
վրայ ինչպէս որ յերկիր իջեր էր:

Աս սուրբ խորհրդով ինքզինքը մեզի
կուտայ, բոլոր աստուածային փառքովը
մեր խեղճ սիրտը եկած ատենը, ո՞ր մի-
այն հաւատքով ու խոնարհութեամբ
կրնայ անոր արժանի ըլլալ:

Սրբարար մկրտութենէն ետքը ըրած
մեղքերնիս քաւելու համար՝ ապաշխա-
րութեան սուրբ խորհուրդը հաստա-
տեր է, եկեղեցւոյ իշխանութիւն տա-

լով որ Թողու մեր մեղքերը, երբոր խո-
նարհութեամբ խոստովանանք ըլլանք
Աստուծոյ փոխանորդին:

Հիմա աս ամէն բանը գիտնալով, Աս-
տուծոյ գթութեանը վրայ կը զարմա-
նամ ու փառք կու տամ, և ոչ երբեք
պիտի դադրիմ զինքը սիրելէն ու իրեն
չնորհակալ ըլլալէն:

Գ.

Հայա, երթանք դաշտը, տեսներք
քնչպէս կը մեծնան ծաղիկները. մօտիկ ը-
նենք սա Թուզուններուն ճիւղները, խա-
ղանք սա նոր բուսած խոտերուն վրայ:

Ձմեռը անցեր է. ծառերը կը ծլին,
դեղձին վարդեգոյն ծաղիկը կը բացուի,
տերեւները կը կանաչնան. օջոռն բլուր-
ներու ձորերու մէջ կը փռուի, մանու-
շակը շուքի տակ կը պահւելտի ու անուշ
հոտը կը ձգէ:

Հաւը իր հաւկիթներուն վրայ նըս-
տած՝ ժամէ ժամ կը սպասէ, թէ երբ
պիտի դայ ան աստը՝ որ կտուցովը
հաւկըթին կճեպը կտարէ ու իր սիրուն
ձագերը դուրս հանէ:

Նոր ծնած գառնուկները մարմանդին
վրան են, հաղիւ Թէ կրնան իրենց տը-
կար ոտքերուն վրայ կենալ, ու մօրեր-
նուն քով կը դողդղան: Սիրո՞ւն գառ-
նուկներ, Թէ որ դուք ընկնիք ալ չէք
ցաւիր, վասն զի գետինը փռած է մէկ
կահուղիկ կանաչ կապերտ մը:

Թիթեռնիկները Թուերնին արևուն
բացած ճիւղէ ճիւղ՝ ծաղկէ ծաղիկ կը
թռչըտին:

Ամէն նոր ծնած ձագերն ալ երջանիկ
են, ամէնն ալ ասդին անդին ցրուած կը
խաղան կը խնտան ու փառք կու տան
Աստուծոյ որ իրենց կեանք տուաւ:

Անոնք միայն սրտով կրնան ճիւղալ,
մէնք աս բաղքն ալ ունինք՝ որ բերնով
ալ կ'օրհնենք զինքը:

Թուզունները կը ճըւճըւան, գառ-
նուկները կը մայեն, բայց մենք միայն
կրնանք Աստուծոյ բարիքներուն վրայ
խօսիլ:

Ուրեմն փառք տանք ու օրհնենք զին-
քը ան արարածներուն բերնէն ալ որ
լէզու չունին:

Մաղկած ծառեր, պղտիկ գառնուկ,

ներ, թէ որ լեզու ունենայիք որչափ
Աստուծոյ բարութիւնը պիտի գովէիք.
բայց դուք լեզու չունիք, մենք ձեր տե-
ղը կը խօսինք: Ամէն լեռան վրայ, ու ա-
մէն կանաչ գետնի երես մենք ձեր տեղը
անոր շնորհակալ կ'ըլլանք:

Դ

Հովիւն իր ոչխարները կը հոգայ, լե-
ցուն խոտով դաշտեր կը տանի արածե-
լու, յստակ ջրերու քով կը պտըտցը-
նէ. թէ որ նոր ծնած դառնուկներն
յօգնին՝ կռնակը կամ գիրկը կ'առնէ,
եթէ ճամբան կորսնցընեն՝ իրեն կը
կանչէ:

Աստուած ալ հովիւներու հովիւ է,
աշխարհքիս տէրն է. ինքն է հոգ տանո-
ղը ամէն բանի վրայ, երկիրս իրեն փառ-
քըն է, մարդիկ իր հօտն են, բոյսերը ի-
րեն արօտը:

Մայրը կը սիրէ իրեն զաւակը, ծըն-
կանը վրայ կը մեծցընէ, մարմինը կե-
րակուրով կը դարմանէ, խեղքը բան
սովորեցընելով կը բանայ. թէ որ հի-

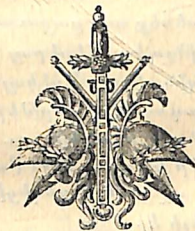
ւանդանայ՝ ալ աւելի գթով կը նայի. քնանալու ատեն քովը արթուն կը կենայ. Ե՞րբ պիտի ըլլայ որ տղաս մեծնայ, կ'ըսէ. ու իրեն առաքինութեան ճամբան կը սովորեցնէ:

Աստուած է ամէն մայրերու ուժ տըւող, զիւրեք վտանգէ աղատող, զիւրեք միտթարող ու վրանին հոգ տանող:

Աստուած ամէն բանի պաշտպան է, վասն զի ամէն բան ինքն է ըրեր: Թաղաւորը իրեն ժողովուրդը կը կառավարէ, գլուխը ոսկի թագ դրած, թագաւորական գաւազանը ձեռքը, փառաւոր ամբողջ մը վրայ նստած կը հրամայէ. ամէնքը անոր կը ծռին պատիւ կու տան. ինքն ալ ամէն աղէկ գործ ընողները կը պաշտպանէ, չարերը կը պատժէ:

Աստուած է թագաւոր թագաւորաց. իր թագն է արեւը, իր ամբողջ՝ աստղերու վրայ դրած է. ինքը կը հրամայէ մէջէն որ ասրիներ՝ ու կ'ասրիներ, հրաման կու տայ որ մեռնինք՝ ու կը մեռնինք: Իր իշխանութիւնը ամէն աշխարհի վրայ կը փրէ. իր երեսին լոյսը ամէն արաւածոց վրայ կը տարածի:

Աստուած մեր հովնէն է, պէտք է որ անոր ետէն երթանք. մեր հայրն է, պէտք է որ զինքը սիրենք. մեր թագաւորն է, պէտք է որ իրեն հնազանդինք:

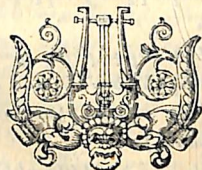
Ե

Եկէք, տեսէք սա բացուած վարդը.
նայեցէք՝ ինչպէս կ'երերայ իր կանաչ
կապած ճղին վրայ: Ասիկայ է ծաղիկ-
ներուն թաղուհին. թերթերն են կար-
միրակ, տեսքն է աղնիւ ու գեղեցիկ.
հոտը բոներ է օդուն մէջ: Բայց ամ վար-
դը ընողն՝ ալ աւելի գեղեցիկ է, ամէն
սրտի սիրելի է:

Առիւծը ամէն կենդանիներէն ուժով
է. երբ որ իր ծակէն ելնէ ու պող շար-
ժելով սկսի մենչել, արածող կենդանի-
ները վախերնէն կը թողուն դաշտը,
գաղանները անապատ կը փախչին: Ու-
ժով է առիւծը, բայց իր ստեղծողը ալ

աւելի զօրաւոր է. ինքը ուզածին պէս
ամէն մարդու կեանքը չափեր է. ու չը-
կայ մէկն որ անոր բարկութենէն ազա-
տի՝ յանցաւոր եղած ատենը:

Պայծառ է արեւն երբոր անամպ եր-
կընքէ ծագի. երբոր փայլուն ճամբովը
առաջ կու գայ՝ բոլոր երկիրս իր լուսո-
վը կը լեցընէ: Բայց աւելի փառաւոր է
ան՝ որ զարեւ ստեղծեր է. ինքն ամէն
տեղ կը մտնէ, իր երեսի լոյսն՝ իր ամէն
ստեղծուածները կը լուսաւորէ, ու ին-
քը գիշեր չունի. անոր անունն է Աս-
տուած. իր գործն է աշխարհքս. ինքն
ալ իր ամէն գործէն վեր է. ինքն է գե-
ղեցկութիւն, զօրութիւն և կարողու-
թիւն:

2.

Արեւը մայրը մտաւ. գիշերուան ցօղը գետնին երեսը կը թրջէ. օդը՝ որ ցորեկը չափէ դուրս տաք կ'ընէր՝ հիմա կը պաղըշտըկի:

Ծաղիկներն իրենց խառուածիկ թերթերը կը գոցեն, գլուխնին կը ծռեն, իրենց կոթին վրայ կը կախուին:

Վառեակներն իրենց մօրը թւին աակ կը քնանան:

Թռչուններն երգերնին դադարեցուցեր են, բոյներնին ծառերուն վրայ դըրած՝ գլուխնին ալ թւիկներուն տակը առած կը հանգչին:

Ձայն մը չէլարայն փեթակէն՝ ուր որ մեղուները ժիր կը մտնէին ու կ'ելէին.

իրենք ալ թողուցեր են իրենց աշխատութիւնը, ու ամէն ալ իրեն ընկերին քով մոմէ սենեկաց մէջ կը քնանայ:

Ոչխարները իրենց կակուղ բրդին վըրայ պառկեր են. ալ չիւսուիր բըւրնեւրու վըրայ իրենց մայելը:

Տղաքն ալ մուցեր են իրենց խաղը. ամենեւին ոտքի ձայն չկայ. ճամբաները մարդ չկայ. դարբնն ալ չի զարներ իր կուանը սալն վրայ:

Հիւսան սղոցը ճուլթոց մ'ալ չի հաներ. ամէն արարած կը քնանան, մարդիկ ալ, անբանք ալ:

Երկինքն ու երկիր մութը պատեր է. գիշեր...:

Ո՛վ է որ աս ամէն քնացողներուն վըրայ հոգ կը տանի, ու անոնց չկրցած աւտենը զիրենք կը պաշտպանէ:

Կայ մէկ աչք մը որ քնանալ չունի, որ առանց արեւու լուսոյ կը տեսնէ. ճամբու մէջ իրեն լուսին պէտք չէ, տան մէջ կանթեղի կարօտ չէ. երկնքի վրայ աստղ չի փնտռեր: Աս աչքը ամէն տեղ կը տեսնէ, ամէն մարդ կը հոգայ. աս է Աստուծոյ աչքը, որուն ձեռքը միշտ մեր վրայ է:

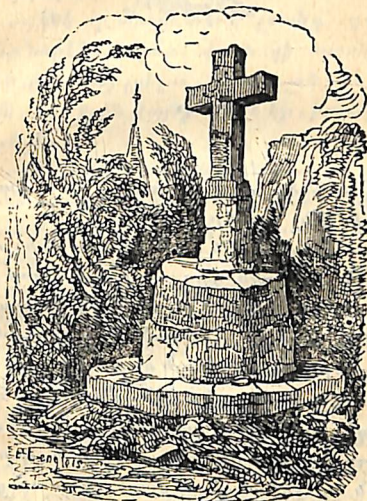
Աստուած տուեր է քունը որ յօգնութիւն տուանք, գիշերը մեզի տուեր է՝ որ հանգչինք:

Իրիկունը մայրը մօտը բերնին դրած՝ կամաց կամաց քայելով չորս գին կ'երթայ ամէն շնկոց դադրեցնելու, որ չըլլայ թէ իր աղան անուշ քունէն արթննայ, անկողին վարագոյրը կը քաշէ, ճրագն ալ կը վերցնէ որ աչքին լոյս չզարնէ:

Աստուած ալ ասանկ մեզի համար սև վարագոյր մը կը քաշէ. ամէն բան կը խաղաղցնէ, որ իր մէծ ընտանիքը հանգարտ քուն ըլլան:

Հանգիստ քուն եղիք յօգնած աշխատողներ, պզտիկ տղայք, դուք ալ արդարեւացող միջատներ. Աստուած ձեր վերայ արթուն կեցեր է. իր աչքը միշտ բաց է՝ զձեզ պաշտպանելու համար: Երբոր մութը քաջուի ու արեւուն ճառագայթներն աչուընուգ զարնեն՝ շնորհակալ եղիք Աստուծոյ որ գիշերը զձեզ պահպանեց: Ծաղիկները բուրեն Աստուծոյ իրենց անուշ հոտը, թռչունները իրենց ընկերը չկանչած՝ անոր շնոր-

հակալութիւն երգեն: Աստուծոյ անուշը սրտին մէջ դրած՝ պտուկի մարդն ալ, ու ելած ատենը նորէն սկսի փառք տալ:

Է

Ըսէ ինծի տղաս, ուսկից կու գաս.
նայիմ ինչ բաներ տեսար:

— Մարմանդին վրայ կը պտըտէի. ոչ-
խարները չորս դիւս պարարտ խոտերը
կ'ուտէին, ու զով շուքի տակ կը պառ-
կէին: Յորենը՝ հերկած արտերու մէջ
բուսեր էր. խաշխաշն ու հարսնուկն ա-
նոր մէջ խառնուէր էին. մարմանդները
գեղեցկութեամբ զարդարուած էին:

— Ուրիշ բան չտեսա՞ր, տղաս, ուրիշ
բան ալ չգիտեցի՞ր. վասն զի ատոնցմէ
վեր բաներ ալ կան. Աստուած ալ գաշ-
տին մէջն էր, չտեսա՞ր դանիկայ:

— Խիտ խիտ անտառներու մէջ ժողու-

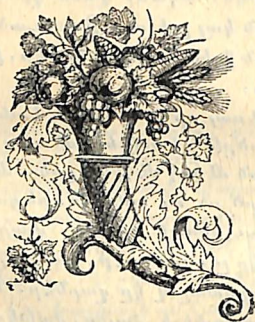
եկայ. հովը ծառերուն մէջէն կը շնչէր.
Ժայռերուն գլխէն մէկ ջրվեժ մը կ'իջ-
նէր անուշիկ խոխովալով. սամայրը՝ ծա-
ռէ ծառ կը ցառքբաէր կ'երթար. Թռու-
չուններն մէկբերան անուշ եղանակ մը
կ'երգէին:

— Թէ որ միայն ատ է լսածդ՝ դար-
ձիր նորէն, տղաս. վասն զի ատոնցմէ
մեծ բան կայ լսելու. Աստուած այն հո-
վին, այն ջրին ձայնին մէջն էր, իր ձայնը
չլսեցի՞ր:

— Տեսայ որ ծառերուն ետեւէն լու-
սինն արծըթէ կանթեղիմը պէս կ'ելլէր.
աստղերն մէկիկ մէկիկ էլան. մէկ մ'ալ
յանկարծ սև սև ամպեր երեցան, գէպ
'ի հարաւ սկսան երթալ. փայլակն եր-
կինքը կը լուսաւորէր, կայծակը հեռը-
ւանց որսալով կը զարնէր. ես լսեցի
այն սարսափելի ձայնը, վախէս սիրտս
փրթաւ:

— Միայն կայծակէն վախցար. փայ-
լակէն աւելի վախնալու բան չունէի՞ր.
Եթէ անանկ է՝ նորէն դարձիր տղաս,
վասն զի ալ մեծ բաներ կան. Աստուած
այն մրրկին մէջն էր, ինչպէս չիմացար:

Աստուած ամէն տեղ է, ամէն մեր լսած
ձայնին մէջ, ամէն տեսածնուս մէջ. ա-
ռանց անոր բան չկայ. պէտք է որ մեր
մտքին մէջն ալ ըլլայ միշտ:

Ը

Արեւ տաքցուցած կապարի պէս զմեզ
կ'այրէ. օրհասորակուան տառն է, եկէք
սա Թանձր ծառերուն շուքին տակ քա-
շուինք. կանաչ վրանի մը պէս անոնց
ճիւղերը դընդնուս վրայ ծածք մը կ'ը-
նեն ուր արեւը չի մաներ. կոխած խոտեր-
նիս՝ խիտ է. մաքուր առուակ մը ծա-
ռերուն քովէն կ'անցնի, դետինը ծաղ-
կով զարդարած է. հանգչինք այստեղ,
ուր որ մէն մինակ ենք ու քուն ըլլանք:

Ոչխարներն կրնան շուքին տակ պառ-
կիլ ու քնանալ, բայց մենք միայն կըր-
նանք Աստուծոյ փառք տալ ու մեր ձայ-
նը իրեն հասցընել:

Աստուած մեր ստեղծողն ըրեր է ա-
բեւո՛ւն տաքուԹիւնն ալ, այս շուքն ալ,
այս գեղեցիկ ծառերն որ գլուխնին եր-
կինք կը քաշեն, աս կարկաչող ջրերն՝
իրեն արարածներն են:

Ինչպէս կրնանք մեր ձայնը երկինք
հասնել, ինչպէս կրնանք հասցընել անոր՝
որ աստղերէն վեր է:

— Հարկ չկայ որ ձայներնիս երկինք
հասնի, ամենէն ցած խօսածնիս ալ կը
լսէ Աստուած, վասն զի ինքն ինչպէս
երկինքն է, ասանկ ալ երկրիս վրայ է:

Բայց մենք սղայ ըլլալով ինչպէս կըր-
նանք անոր հետ խօսիլ ու զրուցել որ
յաւիտենական Աստուած է:

— Ձմռաննք այն ձեռքը որ ըրեր է ըզ-
մեղ. Թէ որ չենք կրնար խօսիլ Թոթո-
վէով զրուցենք անոր անուշը՝ որ մեր
բերանը բացեր է. մենք անոր վրայ չը-
մտածած ատեննիս՝ ինքը մեր վրայ կը
մտածէր, ու շատ անգամ ինքը զմեզ օր-
հներ է, երբոր մենք մէկ օրհնութիւն
մ' ալ չէինք առած իրեն:

Մեր մատղաշ անդամները ինքը շի-
ներ է, ու օրէ օր կը հաստատէ կ'ու-

ժողջընէ. ուրեմն ինչուան հիմա ըրած-
ներնէս աւելի պէտք էր որ զինքը փա-
ռաւորենք:

Ճիւղերուն կոճըրը տերեւ կ'ըլլան,
ծաղիկները պտուղ կը դառնան. բայց
ասոնցմէ մէկն ալ զԱստուած չեն ճանչ-
նար. չեն կրնար Աստուծոյ բարութիւ-
նը օրհնել:

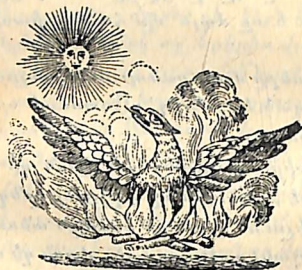
Ծաղիկները հոտով, պտուղները տես-
քով զմեզ կը զմայլեցընեն, բայց չեն
կրնար և ոչ ձայն մը հանել փառք մը
տալ:

Բոյսերը մարդուս պտուղ տալու հա-
մար եղած են, մարդ՝ զԱստուած օրհնե-
լու համար:

Կը սիրենք զԱստուած վասն զի զմեզ
կ'օրհնէ, շնորհակալ կ'ըլլանք զմեզ ըս-
տեղծելուն, վասն զի կեանքն անուշ է.
կը պաշտենք զԱստուած, վասն զի արա-
րիչ է. կը սիրենք արարածները, վասն
զի Աստուած է շիներ զանոնք:

Ձենք կրնար Աստուծոյ բարութիւնը
ունենալ՝ որ զամեն մարդ ալ կը սիրէ,
բայց կրնանք անոնց ըրած բարիքին վը-
րայ ուրախանալ:

Մեր խաղերուն, մեր աշխատանքին,
մեր խնտումին, մեր նեղութեանց մէջ
ալ՝ փառք տանք Աստուծոյ. տանը մէջ
ալ, դուրսն ալ, թէ արթուն եղած թէ
քնացած ասեմնիս զինքը գովենք, իր
անունը միշտ լեզունքերնուս վրան ըլլայ:

Թ

Մշակին խրճիթն եղեգով ծածկած
է. մայրը գրան առջև նստած՝ կը մանէ,
ողաքներն իր քովի կը կեցած՝ խոտին
վրայ կը խաղան. մեծ քոյրերնին մէկա-
լոնց կը սովորեցնէ աշխատիլ ու հնա-
զանգիլ: Հայրերնին զանոնք կերակրե-
լու համար՝ կ'երթայ կ'աշխատի կը քըր-
տընի, մէկ մը կը ցանէ, մէկ մը կը հնձէ.
մէկ մը գետին կը փորէ, մէկ մը ծառերը
կը թօթվէ, պըտուղները կը թափէ:
Երբոր իրիկունը իր անակը մանէ՝ օղա-
քը գիմացը կ'ըլեն, մայրերնին կերա-
կուրը կը պատրաստէ:

Բոլորը մէկ ընտանիք են, որոնց պըլ-

խը հայրն է. Թէ որ ընտանիքը շատուոր ու երկիրները շատ ըլլան՝ ծառաներ ալ կ'օճնենայ որ օգնեն իրեն. ամէն ալ մէկ տան մէջ կը կենան, մէկ ծածքի տակ կը պառկին, նոյն հացը կ'ուտեն, ու ծունկ դրած մէկ բերնով Աստուծոյ փառք կու տան: Անանկ մէկ կապով մը կապուած են, որ եթէ մէկն հիւանդա- նայ՝ ամէնքը զինքը կը հոգան, եթէ ը- ուրնանայ՝ ամէնքը կ'ուրախանան:

Տուները քովէ քով շինած են, ըն- տանիք՝ մէկ մէկու գրացի են. Ժուռ դա- լու ու ճամբան երթալու ատեննին՝ մէկմէկու կը հանդիպին, մէկմէկու կը ծախեն ու կը գնեն, ու զանգակին ձայ- նը լսելով՝ ամէնքը մէկտեղ ժամ կ'եր- թան. Թէ որ իրենց մօտ աղքատ մը կայ՝ ողորմութիւն կու տան, և կ'ուրախա- ցընեն զինքը, իսկ Թէ որ ցաւադար մը կայ՝ կը մխիթարեն:

Ահա ասանկ են գեղերը որ անտառ- ներու շուքի տակ շինած են. ասանկ են քաղաքներն ալ իրենց անհամար ճամ- բաներովը, ու զիրենք կառավարող իշ- խաններովը:

Շատ մը քաղաքներ ու մեծիակ եր- կիր մը՝ մէկ Թագաւորութիւն մը կ'ըլ- լան, որուն սահմաններն են լեռներ, մեծ ճամբաներն են դետեր. չորս դին կը պատէ ծովը: Մէկ Թագաւորութեան մէջ եղող մարդիկը հայրենակից են, մէկ լեզու մը կը խօսին, մէկտեղ կը պա- տերազմին, մէկտեղ կը վայլեն խաղա- ղութիւնը, մէկ Թագաւորի կը հնազան- դին:

Շատ Թագաւորութիւններ, կըզգի- ներ, ցամաքներ, զանազան կլիմաներ մէկտեղ եկած՝ աս աշխարհքս կը ձեա- ցընեն որ Աստուծոյ իշխանութեան տա- կըն է: Երկրիս վրայ անթիւ են մարդիկ, ինչպէս մըջլահներն իրենց բոյնին մէջ: Որոնք որ տաք երկրի վրայ կը բնակին՝ գոյներնին սև է. որոնք որ ցուրտ երկիր են՝ մուշտակներ կը հագնին: Ոմանք գի- նիով կը պաղըտըկին, ոմանք քոբոյի կաթը կը խմեն, ոմանք ալ վազուկ ջու- րերու կ'երթան՝ ծարաւին կ'անցընեն:

Ամէն մարդիկ մէկտեղ Աստուծոյ ըն- տանիքն են, ամէն մէկն ալ զԱստուած կը ճանչնայ, ինչպէս հովիւ մը իր ոչ-

խարները. մէկը մէկ լեզուով՝ մէկտը
մէկալ լեզուով իրեն կ'աղաչէն, ինքն
ամէնն ալ կը հասկընայ, ամէնուն ալ
կ'օգնէ. իրեն գիմոց չկայ անանկ մեծ
մը՝ զոր չկարենայ պատժել, չկայ անանկ
ջորաւոր մը՝ որ իր պաշտպանութեանը
կարօտ չըլլայ:

Խեղճ ափրիկեցի կնիկն որ գերու-
թեան մէջ է, հիւանդ տղուն օրօրոցին
վրայ ինկած՝ չունի մէկը որ զինքը մխի-
թարէ ու ցաւակցի. բայց Աստուած
անոր քովն ալ կեցեր ոիրակու տայ: —
Բաց բերանդ, խեղճ կնիկ. կանչէ զԱս-
տուած՝ քեզի օգնութեան կը հասնի:

Դուն ալ ո՛վ թագաւոր, որ շատ եր-
կիրներու կը աիրես, որ ընթուիներդ
շարժելով մահ կը սպառնաս, չըլլայ թէ
ըսես. Ինծմէ վեր մէկը չկայ: — Գիտցիր
որ Աստուած քեզմէ մեծ է, ու եթէ
մեղք ընես՝ կը պատժէ դքեղ ալ:

Վախցէք Աստուծոյ, ո՛վ բնակիչք
երկրի. պատուեցէք զԱստուած, ընտա-
նիք մորդկան: Ո՛վ կայ որ Աստուծոյ
ստեղծածը չըլլայ ու իրեն փառք չտայ.
ո՛վ է որ Աստուծոյ օրհնութիւնը առած
չըլլայ ու զանիկայ չգովէ:

Ժ

Ափով մը աւազ տու համրէ. նայիմ
կրնաս. կրնաս դաշտին խոտերը, ծառե-
րուն տերեւները համրել: Իրաւոր անոնք
համրանքի չեն գար, բայց Աստուծոյ
գործքերը ալ աւելի շատ են: Եղևնին
բարձր լեռներու վրայ կը բուսնի, ուռե-
նին վազուկ ջրերու վրայ կը ծռի:

Կանգառը սուր սուր փուշերով պա-
տած է. մոլորը բրդոտ ու կակուղիկ է:

Լուբիապը կը տարածուի ու կը պըլ-
լուի. կաղնին խոր արմատ կը ձգէ ու
ձմեռուան հովերուն գէմ կը գնէ. մար-
գարիտ ծաղիկը դաշտերը կը զարդարէ,
լեռներու փէշերուն տակը կը բուսնի:

կակաջը պարարտ հող ու հոգացող
ձեռք մը կ'ուզէ:

Հիրիկն ու եղէգը մէկմէկու կը պը-
լուին. կակուղ խոտը մարմանդի մէջ կը
բուսնի, փշտա թուփերը՝ չբանած եր-
կիրներ:

Ջրային շուշանը գետին մէջ կը մեծ-
նայ, իր լայն ծաղկըները ջրին երեսը կը
բացուին. շահոքրամը չոր քարի վրայ
կը բուսնի, ու իր հոսը ժայռերու մէջ
կը սփռէ:

Ամէն տերև մէկ մէկ ձև ունին, ամէն
բոյս մէկ մէկ կերպ բնութիւն: Տէս ան
խոտերը որ դաշտի մէջ կը մեծնան, ան
խոտերն ալ՝ որ նեղ ճամբաներու մէջ
ոտքի տակ կ'երթան. զանոնք մարդ չէ
սերմանած:

Կան բոյսեր որ բարձր ժայռերու վը-
րայ կը բուսնին, ուր որ մարդ չէ ելած,
կան որ խոր անտառներու կամ անմար-
դի կղզիներու մէջ, ու ամէն տեղ:

Աստուած է՝ որ հունտերը հովով աս-
դիս անգին կը ցանէ. անոնց մէկմէկ ձև
կու տայ. անձրեւով կ'ուռոգէ, ցողով կը
մեծցընէ. ինքն է որ անոնց սիրուն գոյ-

ներ ու տեսք կու տայ. անուշ հոտ մը
ու թափանցիկ բարակ թերթեր, որ մար-
դըս կը զարմացընեն:

Ինչպէս կ'ըլլայ որ այն սև հողէն՝ վար-
դը իր ծիրանի գոյնը կ'առնու, շուշա-
նը իր բեհեղը. ինչպէս կ'ըլլայ որ պղտիկ
հունտըն մեծ ծառ կը բուսցընէ. ինչէն
գիտեն բոյսերն իրենց գալու ժամանա-
կը, իրենց կարգը ու իրենց տեղը:

Ձիւնը իջնալէն վերջը եղնագին գը-
լուիւր հողէն դուրս կը հանէ, ու գա-
րունը հասնելուն՝ ահա ես ալ եկեր եմ,
կ'ըսէ:

Կան ծաղկըներ որ ամառուան արեւը
կ'ուզեն. դափնին ձմեռուան տխրու-
թիւնը կը զարգարէ:

Ամէն բոյս կը բերէ իրեն նման բոյսեր.
ցորենին հասկը կորիզէ առաջ չի գար.
խնձորին կուտը չի կրնար կեռաս հաս-
ցընել:

Ձիւնը երկրիս երեսը ծածկած, սա-
ռը բոյսերը պատած ատենը՝ Աստուած
կը հոգայ որ չըջորնան:

Ծառերը կը ցամքին, կը թափթըփին,
կարծես թէ միայն ոսկորնին կը մնայ. Աս-

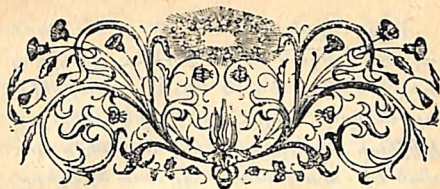
տուած գարնան շունչը կը փչէ տնոնց վրայ, մէկ մ'ալ տերեւներ կը հագնին, կը սկսին ողջըննալ:

Բոյսերուն պահուիլը՝ Աստուծոյ հր-
րաշարի գործքերուն մէկն է. երբոր ա-
մէն բան զԱստուած կը քարոզէ՝ պէտք
չէ որ ես խօսիմ. ամէն դաշտ մէկ բա-
ցուած գիրք մ'է, ամէն ծաղիկ մէկ գը-
րած դաս մը:

Առուակը որ կը խօսօղայ՝ ձայն մը ու
լեզու մ'ունի. ամէն տրտած կը պատ-
մեն իրենց ստեղծողը ու փառք կու տան
անոր:

Ձենք կրնար զԱստուած տեսնել, վա-
սըն զի աչքի տակ չընկնիր. բայց իր գործ-
քերը տեսնելով՝ զէնքը կը պաշտենք:

Որչափ որ մէկուն խելքը բաց է՝ այն-
չափ աւելի տարտական է զԱստուած
օրհնելու. բայց ո՞վ կրնայ Աստուծոյ
գործքերուն թիւը ու չափը գիտնալ:

ԺԱ.

Տեսէք սա հինցած կաղնի ծառը, որ
գեղին պարծանքն է. ինչ հաստ կոճղ
ունի, ինչ ամուր ու շատ ձիւղեր, ինչ
խոր արմատ գետնին մէջ՝ որուն վրայ
ծառը իր ծանրութեամբը կեցեր է:

Թագունները անոր ձիւղերուն մէջ կը
դնեն բոյներնին. ոչխարներն անոր շու-
քին տակը կը հանգչին. գեղացիներն ա-
նոր քով կը ժողովին կը նստին. անոնց
մէջէն ամենէն ծերն ալ ծառին մատղա-
շութիւնը տեսած չէ. մարդիկ աշխարհ
եկեր անցեր են, անտառին ծառը նոյն
պէս մնացեր է 200 ձմեռ անցընէն
էտքն ալ:

Բայց եղած է ատեն մը որ աս ծառն ալ մէկ խողակ մ'էր՝ ինչպէս որ հիմայ իր չորս դին սփռած են։ Այն խողակին՝ որուն վրայ հաղիւ քանի մը կաթիլ ցօլ կ'իջնար, ծառը իրեն սերմովը մէջը սըղմած էր․ ատ հաստ կոճղը, ատ ճիւղերը, ատ անհատնում տերևները, ամէնքն ալ մէկ խողակէ մ'էլէր են․ ծառը կամաց կամաց կը մեծնայ, ճիւղ կը բաժնուի․ ծնունդը կ'առնուէ հողէն՝ որ անձրևով կը պարարտանայ, ու ցօլը կը ծըծէ։ Բայց հողն, անձրևն, ցօլն՝ չեն կրնար առանց խողակի բան մը բուսցընել, կամ խողակը բուսնելէն արդիւլէլ որ կաղնի մը չըլլայ։

Տղան ալ խողակի մը կը նմանի, քիչ քիչ կը մեծնայ․ ծնած ատենը մէկ տեղ կը բերէ իր ամէն տեսակ կարողութիւնը՝ ներուն սերմը, խելքը, դատողութիւն, յիշողութիւնը, աղէկն ու գէշը ճանչնալը, արգարը անիրաւէն որոշելը, ասոնք բոլոր իրեն հէտն են։

Մտածէ մէկ մը ամենէն իմաստուն մարդը որ ճանչցած ըլլատ կամ լսած ըլլատ, կամ ամենէն շատգէտը, կամ անի-

կայ՝ որ մեծ ծառի մը պէս իրեն նման մարդկանց վրայ թևերը՝ օգնութիւնը կը տարածէ, ու ըսէ մտքէդ․ Աս մարդքն ալ ինծի պէս տղայ եղած է, ինծի պէս տգէտ․ ատեն մը եղեր է որ ոչ չարը բարիէն, ոչ իրաւը սուտէն կրնայ եղեր զատել։

Թէ որ ատ խողակը տեսած չըլլայիր՝ չէիր կրնար հաւատալ կաղնիին մեծութեանը և ուժին․ Թէ որ իմաստունի հետ չխօսէիր՝ չէիր կրնար տղայ մը տեսնելով իմաստութեան հաւատալ։

Գիտութիւնը խելքի կերակուր է, ինչպէս են հողն, անձրևն ու ցօլն՝ ծառին, որ արմատը գետնին տակ կ'երկընցընէ։ Խելացի գիրքեր միաքը կը սնուցանեն, ու անոր կարողութիւնները կը տարածեն, և մեծցընելով կը շատցընեն։

Ուրեմն բանեցուր միաքդ, անոր հարկաւոր եղած սնունդը տուր, որպէս զի մեծնայ։

Կաղնին ինչուան որ ատ հասակը հասաւ՝ ո՛րչափ տարիներ անցան․ քանի՛ եղանակներ փոխուեցան երբոր ան դեռ մատղաշ տունիկ մ'էր, անանկ որ տղայ

մ'ալ ձեռքով կրնար քաշել հանել-
շատ ատեն անցաւ ինչուան որ ծառ
ըսուեցաւ :

Ասանկ ալ տղան մարդ ըլլալու հա-
մար՝ շատ տարիներ կ'ուզէ :

Կրնայ ըլլալ որ խողակը հողին մէջ
կորսուի, մատաղատունկն ճիւղերը կոր-
սընցընէ, ծառը կոտրի. բայց մեծնալէն
ետքը՝ պէտք է որ կաղնի ըլլայ. չի կըր-
նար ըլլալ որ մէկ եղանակին մէջ տերև
ու ծաղիկ տայ ու մէկալին մէջ չտայ.
ինչպէս կան ծառեր որ նոյն տարուան
մէջ կը ծլին ու նոյն տարին կը չորնան :

Տղան ալ կրնայ որ խելացի ըլլայ կըր-
նայ որ անխելք, բայց մեծնալուն պէս
մարդ կ'ըլլայ. իր բնութիւնը անասունի
չի նմանիր. իր հոգին անմահ է :

Նայէ որ հոգասահողիդ, գիտութեամբ
ու ճշմարտութեամբ ու ժողցընես. գիտ-
նաս որ Աստուծոյ պատկերն է հոգիդ,
ու Աստուած է տուեր քեզի ղայն :

Կաղնին հարիւրաւոր տարիներ կը
կենայ. մարդուս միտքը անմահութեան
համար ստեղծուած է :

Մի արհամարհէր տղան. մի աւրըշտը
կէր անոր աստուածային սլափերը :

ԺԲ

Արեւը լեռան ետեւը կ'անցնի, իր ճա-
ռագայթները կը կորսուին. գիշերը եր-
կընքէն կ'իջնէ :

Ոչ խոտերուն գոյնը աչքիս կ'երեւի,
ոչ ծաղիկներուն խառնուածիկ փայլու-
նութիւնը. տուն, ծառ, ոչխար ու հո-
վիւ, ամէնն ալ կը ծածկուին. ու գիշե-
րունս սև վարագոյրը զամէնն ալ կը պա-
հէ. աչքիս բան չէրևիր, ինչպէս թէ բան
մ'ալ եղած չըլլար :

Խեղճ ողորմելի, բան մ'ալ չես տես-
ներ. վասն զի կանանչները, ծաղկները,
տունները, ծառերը, ոչխարները ու հո-
վիւները քեզմէ ծածկուած կը կարծը-

ւին: Աչքերդ մէկ մը երկինք դարձուր,
նայէ սա աստղերը որ մէկիկ մէկիկ կ'եւ-
լեն երկընքին երեսը լուսաւորեալ:

Լուսինն կ'եւլէ արծաթի պէս փայ-
լելով, լոյսը երկընքի կապոյտ գաշտե-
րուն վրայ կը զարնէ:

Բազմաստեղք, արջն, հայկն, բւեռա-
յին աստղն՝ որ նաւաւարներուն առաջ-
նորդն է, փայլ փայլ կը վառին գլուխ-
ներուս վրայ:

Իրիկուան վերջալոյսն ալ կ'երթայ.
տուններու մէջ ճրագներն կը մարին.
բայց երկընքին ջահերը վառած կեցեր
են: Ամէն աստղ իրեն տեղը կը փայլէ:
Զանոնք համբարու ետեւէ մ'ըլլար, վասն
զի ծովին եզերքին աւազին պէս անթիւ-
են: Թէ որ հեռագիտակով նայիս՝ բիւ-
րաւոր աստղ կը տեսնես, բայց անկէ
աւելին չես տեսներ:

Հայկն իր փայլուն ճակատը կը ցու-
ցնէ, շնիկն իր ճերմակ լուսաւոր գէմ-
քը:

Այս ամէն աստղերն ալ Աստուծոյ
հալատակներն են. ինքն է որ արեւուն
փառաւոր ճառագայթներ տուեր է զաշ-

խարհս լուսաւորելու համար. մոլորակ-
ներուն տեղը ցուցեր է. մատովը կը
ցուցնէ անոնց ճամբան, ու թող չի տար
որ անկէ անդին անցնին:

Թէ որ կարելի ըլլար նեախ պէս սուր
թուշելով անբաւուրեան մէջ ճամբայ
ընել, միլիոնաւոր տարիներէ վերջն ալ՝
ծայրը չէիր կրնար հասնիլ:

Երկընքին ամենէն խոր տեղն ալ նոր
արեւ մը պիտի գտնէիր, նոր մոլորակ-
ներ՝ որ շրջանին կ'ընեն:

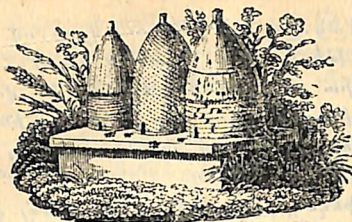
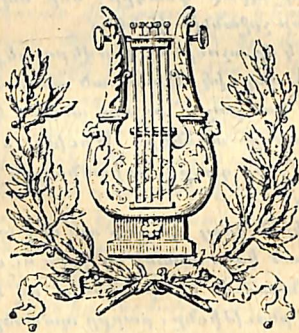
Մէկ մը աչուրնիդ վեր վերուցէք, մա-
հացու մարդիկ. Աստուած անոր համար
արեւը ետ քաշեց՝ որ սա անթիւ կրակէ
դունտերը տեսնէք: Մութը երկիրս
պատեց՝ որ դուք յաւիտենական օրերը
յիշէք:

Երկրիս վրայ հազար ու մէկ տեսակ
արարած կայ. ասանկ ալ ջրին ու օդուն
մէջ անհամար կենդանիներ. ո՞վ կրնայ
անոնց բնութիւնը, բարբը պատմել. ո՞վ
կրնայ անոնց ջրջանը չափել, սահման-
նին գիտնալ:

Այն ամէն տշխարհներն ալ Աստուծ-
մէ կը կախուին, ու անկէ չեն բաժնուիր,

ինչպէս որ աղայ մը իր մօրմէն երբեք
չի զատուիր:

Աստուած է որ հրատին բնակիչները
կը պաղըշտեցնէ, երևակը տաքցնէ.
լու համար եօթը կրակէ գունաւ ալ քո-
վը կը պըտըտցնէ: Այն աստղ ալ
զԱստուած կ'օրհնէ:

ԺԳ.

Ձմեռը հասաւ. դաշտերը աւրըւեր
են. ձայն ձուն չկայ. ոչ Թռչունն ճըւ-
ճըւալ, ոչ միջատներու բղբղալ: Վա-
ղուկ շուրը քարի պէս սառ գարձեր է:

Ծառերն տերեւը կորուսած ճիւղեր-
նին կ' երկընցնեն՝ վատուժցած Թւե-
րու պէս. գետնին հիւթը ալ չի քալեր
երակներուն մէջ. ոչ ծաղիկ կ'երևի, ոչ
երկնքին պայծառ երեսը:

Արևն ալ տրտուժ ու առանց տաքու-
թեան կ'երևի, ու կարծես թէ միայն
բնութեան խեղճութիւնը ցուցնելու
համար կը ծաղէ:

Լայ, լայ զաւելնէրուդ վրայ, ո՛վ բը-
նուծիւն. քիչ մ' ատեն առաջ՝ հան-
գարտ քու գանձերդ կը վայլէին. վար-
դը իր անուշ հոտը կը ձգէր, այգին իր
խաղողը կու տար, ամէնն ալ իրենց ու-
նեցածը:

Գեղեցիկ բնուծիւն, Աստուծոյ զա-
ւակ, ըսէ՛ ինծի. ինչո՞ւ ասանկ արտում
ես. միթէ հայրդ զքեզ երեսէ թողու-
ցեր է. ի՛նչ, միթէ պիտի կորսուիս եր-
թաս:

Ձէ. Աստուծոյ հոգը քեզմէ անպա-
կաս է, ու իր ձեռքը քու վրագ է. կու
գայ ատեն որ նորէն կը ծլնի կը ծաղկին
ծառերդ, վարդն իր առջի խոռնկը կ'առ-
նու, երկիր՝ իր կախուղ խոտը. նորէն
կու գայ քեզի քու գարունդ:

Մի՛ տրտմիր ո՛վ բնուծիւն՝ անոնց վը-
այ ալ, որ քու գաշտերուդ տակը կը
ծածկուին, ու մէկ մ' ալ չեն երևիր եր-
կրիս վրայ:

Բայց ինչո՞ւ մուրան ու վարդն միշտ
կանաչնան, միշտ ծաղկին, ու մարդ միշտ
մեռած մնայ:

Այնչափ դիտութիւն և առաքինու-

թիւն՝ հողուն տակ պիտի կորսուի՞ն:

Գերեզմաններու վրայ թափած այն-
չափ արցունքները՝ չե՞ն կրնար մեռել-
նեքը ողջնցընել:

— Անանկ չէ. իմաստութիւն և առա-
քինութիւն անմահ պիտի ըլլան մուր-
տին ու վարդին պէս: Պիտի սրբունի
մարդուս աչուըներուն արցունքներն
ալ, երբոր յաւիտենական տարին հաս-
նի: Քիչ մ' ալ սպասենք...

ԺԴ

Ուսկից կու գաս, մահու զաւակ. ինչէն է որ կու լաս ու արամեր ես:

— Տեսայ վարդը՝ որ իր կենաց առաւուն՝ թերթերը արեւուն բացած գեղեցիկ գունովը կը փայլէր: Մէկ քանի ժամ վերջը նորէն անցայ, տեսնեմ որ իր կոթին վրայ թողմեր էր, աղուորու թիւնը գացած, գոյնը նետած, հոտը փախած, թերթերը գետինը թափած, ոտքի տակ ընկած:

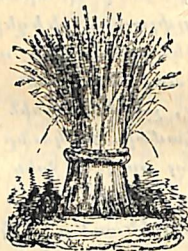
Դաշտին մէջ մեծ ու բարձր ծառ մը կար. ճիւղերն տերևով ծածկած չորս գին ընդարձակ շուք մը կը ձգէին. վարի գին ամուր սիւն մը կը նմանէր, ար-

մատներն՝ կեռ ճանկերու: Քիչ ատենէն նորէն դարձայ. մէկ մ'ալ ինչ տեսնեմ. արեւելեան հովիւ՝ չորցած ու դեղնած տերևները՝ աս դիւ անդին կը ձգէր. ճիւղերը փայտահարին կացինին բերանը ընկած էին. որդերը կոշտին մէջ կը վատային, փայտը փտած փոշի պէս կը թափթըփէր:

Տեսայ միջատներ՝ որ արեւուն լուսոյն մէջ կը փայլեցային, ջրի եղեք կը թռչեցան. թւերնին ոսկի ու ծիրանի պէս պայծառ. մարմննին զմրուխտի պէս կանաչ, շարժմունքնին շուտ, թւերնին անհամար: Իրիկունը դառնալու ատեն տեսայ որ կէսը ջրին մէջ խղզուեր է, կէսը բարակ հովէն զարնուած սատկեր է: Ծիծառնուկն կերաւ զանոնք, ձուկն ջրին հետ խմեց, մէկ հատ մ'ալ չմնաց հոն:

Մարդնալ տեսայ իր ուժին մէջ. երեսներն դեռ դալար էին, ամէն անգամ ներն ժիր և ուժով. կը ցատքէր, կը վազէր, կը խաղար կը խնտար, ու կը կարծէր՝ որ իրեն պէս կտրիճ չկայ: Այն տեղէն նորէն անցնելու եղայ. ինչ

նայիմ. դեանի վրայ պաղած ու մերկ
փուռեր էր. ոչ սառնքները կրնար շար-
ժեղ, ոչ ձեռուքները բանալ. կեանքը
կորուսեր էր. մեռեր էր...:

ԺԵ

Մաղիկն ճղին վրայ ցամքեցաւ, դետի-
նը թափեցաւ: Նորէն տեսայ որ ծլեր
էր, ճիւղը կոկոններով զարդարուած,
հոտը սկսեր էր բուրել:

Տեսայ արեւ որ մայրը կը մանէր. գի-
շերն պատեց երկինքը մէկ ծայրէն մե-
կալ ծայրը. բան մը չէր տեսնուեր,
ձայն մը չէր լսուեր: Մտա չանցաւ՝ ա-
րեւն նորէն արեւելք երևցաւ. լեռներուն
ծայրը կրակ կարեց, արտոյտն ելաւ բու-
նէն գինքը բարեւելու. մութն հալա-
ծուեցաւ:

Տեսայ միջատը որ ուժժ տեսքը տեղն
էր, մէկ մ'ալ սկսաւ տկարանալ, կերա-

կուր չուտել, իրեն գերեզմանի ծակ մը փորեց, ապրիւնի մի պատանքով պատեցաւ. ուժն ալ շարժումնքն ալ կորսնցուց: Մէկ մ'ալ նայիմ' որ ծակեց իրեն գերեզման ըսածը, դուրս ելաւ, թևերը բացաւ, ու սկսաւ ճիւղէ ճիւղ թռչնալ:

Ասանկ ալ քեզի պիտի ըլլայ, ո՛վ մարդ. թէ որ մարմինդ մահացու է, հոգիդ անմահ է. բայց աս կեանքէդ կախուած է քու յաւիտենական բաղձդ:

— Ո՛վ է ասիկայ որ գերեզմաններու քարերը կը վերցընէ, ու մեռելները դուրս կը կանչէ. ո՛վ է ասիկա որ կը ժողովէ ատոնց աշխարհքիս չորս գին սփռած անգամները:

Ո՛վ է ասիկայ որ կրակէ ամպի մը վըրայ նստած՝ փողերու ձայնով հրեշտակներու բազմութեամբ երկիր կ'իջնէ:

— Յիսուս է անիկայ, որդին Աստուծոյ, աշխարհիս փրկիչն, արդարներուն բարեկամն:

Իր յաւիտենական Հօրմէն առած աստուածային փառացը վըրայ ուրախ՝ իր մօրն ալ կու տայ անկէջ. իրեն կը կանչէ

ամէն իր պատուիրանքները պահողները ու իրեն համար ներդրութիւն քաշողները:

Ուրեմն մի տրտմիր, անմահ տղայ. Աստուծոյ արարածները աւրողը յաղթուեցաւ. Յիսուս իր մեռելովը՝ յաղթեց անոր. ուրախ կեցիր:

ԺԶ

Վարդն անուշ հոտ մ'ունի, փուռով
պատած է. գաշտին շուշանն ալ հոտա-
ւոր է, ու գժրիկներու մէջ կը բուսնի:

Գարունն զուարճալի է, բայց շու-
տով կ'անցնի. ամառն ազուր օրեր ու-
նի, ձմեռն ետեւէն կու գայ մութընէլ
կու տայ:

Ծիրանի գօտին գոյնզգոյն կը փայլի,
բայց մէկ քանի վայրկեան:

Կեանքն ալ անուշ է, բայց մահն կը
լեղըցնէ:

Կայ երկիր մը՝ որուն վարդերն փուշ
չունին, ծաղիկներն գէշ խոտերու մէջ
չեն բուսնիր. անոր գարունն անանց է,
օրերն միշտ պայծառ: Հոն տեղը կ'աճի

կենաց ծառն անթառամ ծաղկընէ-
րով: Հոն անթիւ անհամար հոգիք Աս-
տուծոյ աթոռին չորս դին հոգեւոր եր-
գեր կ'երգեն. հրեշտակներն ոսկի քը-
նարին կը զարնեն. քերովբէներն կրա-
կէ թւերով կը թռչնին:

Այն երկիրն է արգարներուն հայրե-
նիքն. գէշ բան մ'ալ չի կրնար հոն մըտ-
նել:

Հոն ոչ ոք հիւանդութիւն և ցաւ կը
քաշէ. ոչ ամառուան տաք կայ հոն, ոչ
ձմեռուան ցուրտ. կռիւ պատերազմ չըլ-
լար հոն. ամէնքն ալ մէկզմէկ կը սիրեն:

Երբոր բարեկամներուս կամ ազգա-
կաններուս մէկը մեռնի ու հողով ծած-
կուի, ալ չենք տեսներ զինքը. բայց
գարձեալ պիտի գտնենք զիրենք երկնքի
մէջ, ու մէկ մ'ալ պիտի չգատուինք. հոն
տեղը միայն սուրբեր ու առաքինի մար-
դիկ կը կենան:

Իրաւ որ երկրիս վրայ զԱստուած
կ'օրհնենք ու կը սիրենք. բայց երկնքը՝
ալ աւելի ու կատարեալ կերպով պիտի
սիրենք և օրհնենք: Հոն պիտի տեսնենք
զՅիսուս, որ մեզի համար երկընքէն

իջէր էր, ու մեղի անոր ճամբան բացաւ:
Պիտի տեսնենք զԱստուած իր փառացը
մէջ: Երկրիս վրայ չենք կրնար զինքը
տեսնել, բայց կրնանք սիրել:

Չենք կրնար երկիրս Թողուլ, բայց
պէտք է որ զԱստուած մտածենք: Այս
տշխարհքիս մէջ անցաւոր ենք, մէկ մը
որ անդին անցնինք՝ հոն պիտի բնակինք
յաւիտեանս յաւիտենից:

2m

0014215

2013

2001

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0014215

